

تقریب گرایى در آثار شیخ صدوق (ره)

www.ketaboo.com

نویسنده:
مریم دل افکار

سرشناسه	دل افکار، مریم، ۱۳۶۸-
عنوان و نام پدیدآور	تقریب‌گرایی در آثار شیخ صدوق (ره) / نویسنده مریم دل افکار.
مشخصات نشر	یزد، اندیشه کویر، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۲۰۱ ص. ۵/۱۴×۲۱/۵ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۰۰۰۰-۷۷۴۳-۳۵-۷
وضعیت فهرست‌نویسی	فبا
موضوع	ابن بابویه، محمد بن علی، ۳۱۱-۳۸۱ ق. -- دیدگاه درباره تقریب مذاهب
موضوع	Views on -- Ibn Habawayh al-Qummi, Muhammad ibn Ali Taqrib madhahib
موضوع	ابن بابویه، محمد بن علی، ۳۱۱-۳۸۱ ق. -- نقد و تفسیر تقریب مذاهب
موضوع	Taqrib madhahib*
رده‌بندی دهک	BPT۲۹/۲
رده‌بندی دیویی	۲۹۷/۴۸۱۲
شماره کتابشناسی ملی	۸۶۷۸۴۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی	

www.ketab.ir

تقریب‌گرایی در آثار شیخ صدوق (ره)

نگارنده	مریم دل افکار
طرح جلد و صفحه‌آرا	محمد مهدی میرزایی
شابک	۹۷۸-۶۰۰۰-۷۷۴۳-۳۵-۷
نوبت چاپ	اول، ۱۴۰۰
شمارگان	۱۰۰ جلد
قیمت	۶۰،۰۰۰ تومان

توجه: کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به نویسنده بوده و هر گونه کپی‌برداری، تهیه جزوه، نشر الکترونیکی و سایر اعمالی که حقوق نویسنده و ناشر را نقض نماید طبق قانون حمایت از حقوق مولفان، جایز نبوده و پیگرد قانونی دارد.

پیشگفتار.....	۱۳
۱- داخلی.....	۱۶
۱-۱ جاهلیت مدرن.....	۱۶
۲-۱ مذهب گرایی افراطی.....	۱۶
۳-۱ حاکمان با شیوه تفکر افراطی.....	۱۶
۲- موانع خارجی.....	۱۶
۱-۲ ورود مجموعه‌های روایی به دین توسط یهودیان.....	۱۶
۲-۲ ایجاد تطمیع در حکام.....	۱۷
۳-۲ پرورش فقه‌های درباری ساختگی.....	۱۷
۴-۲ ایجاد فرقه‌های ساختگی.....	۱۷
۵-۲ ایجاد عرفان‌های کاذب و نوظهور.....	۱۷
فصل اول: مفهوم شناسی.....	۱۹
۱-۱- تعاریف مفهومی.....	۲۱
۱-۱-۱ تقریب.....	۲۱
۲-۱-۱ تفریق ۲.....	۲۲
۳-۱-۱ مذاهب اسلامی.....	۲۲
۴-۱-۱ صدوق.....	۲۳
۵-۱-۱ شیعه.....	۴۱
۶-۱-۱ سنی.....	۴۲

۲-۱- پیشینه مسأله تقریب مذاهب ۴۳

۱-۲-۱ اشارات قرآنی درباره نفی تفرقه ۴۳

۱-۲-۲ آیات وحدت ۴۴

۲-۲-۱ احادیث نبوی ۴۷

۲-۲-۴ احادیث اهل بیت (علیهم السلام) ۴۷

۵-۲-۱ پیشینه تقریب المذاهب در دهه ی اخیر ۵۱

فصل دوم: شیخ صدوق در مسیر تقریب ۵۲

۱-۲- مقدمه اول اوضاع سیاسی و اجتماعی عصر صدوق ۵۶

۲-۲- مقدمه دوم سفرهای شیخ صدوق ۵۷

۱-۲-۲ قم ۵۷

۲-۲-۲ ری ۵۹

۳-۲-۲ طوس و مشهد الرضا (علیه السلام) ۶۰

۴-۲-۲ نیشابور ۶۰

۵-۲-۲ بغداد ۶۲

۶-۲-۲ مکه مکرمه ۶۳

۷-۲-۲ بازگشت به مشهد الرضا (علیه السلام) ۶۳

۸-۲-۲ بلخ و سرخس ۶۳

۹-۲-۲ ایلاق و سمرقند و فرغانه ۴۶

۳-۲- نتیجه رابطه سفرهای علمی شیخ صدوق با تقریب گرایی شیخ ۶۶

۴-۲- مشایخ شیخ صدوق ۷۱

۱-۴-۲ نمونه هایی از مشایخ اهل سنت شیخ صدوق ۷۶

۱-۴-۲-۱ طبرانی ۷۶

۲-۴-۲ ابواسحاق عماره حافظ ۷۷

۳-۴-۲ ابونصر ضبی ۷۷

- ۷۸-۴-۱-۴-۲..... أبو علی بیهقی
- ۷۸-۴-۱-۴-۲..... أبو عبد الله محمد بن علی بن خلف عطار کوفی بلخی
- ۷۸-۴-۱-۴-۲..... القاضي أبو عبدالله محمد بن أحمد القضاءي
- ۷۹-۴-۱-۴-۲..... أبو أحمد محمد بن جعفر البندار الفرغاني الشافعي الفقيه
- ۷۹-۴-۱-۴-۲..... أحمد بن محمد بن إسحاق الدينوري القاضي
- ۷۹-۴-۱-۴-۲..... أبو الحسين محمد بن هارون الزنجاني
- ۷۹-۴-۱-۴-۲..... القاضي أبو سعيد الخليل بن أحمد السجزي
- ۷۹-۴-۱-۴-۲..... أبو الحسن علي بن عبدالله بن أحمد الاصفهاني الاسواري المذكر
- ۷۹-۴-۱-۴-۲..... أحمد بن علي بن إبراهيم بن هاشم القمي
- ۷۹-۴-۱-۴-۲..... حسن بن عبدالله بن سعيد عسكري
- ۷۹-۴-۱-۴-۲..... أبو عبدالله الحسين بن أحمد بن محمد بن أحمد الاثناني الدارمي
- ۷۹..... الفقيه العدل
- ۷۹-۴-۱-۴-۲..... أبو منصور أحمد بن إبراهيم بن بكر خوري
- ۸۰-۴-۱-۴-۲..... أبو الحسين محمد بن علي بن الشاه فقيه مرو رودی
- ۸۰-۴-۱-۴-۲..... أبو محمد محمد بن أبي عبدالله الشافعي الفرغاني
- ۸۰-۴-۱-۴-۲..... محمد بن محمد بن غالب الشافعي
- ۸۰-۴-۱-۴-۲..... أحمد بن الحسن القطان
- ۸۰-۴-۱-۴-۲..... أحمد بن زياد بن جعفر الهمداني
- ۸۰-۴-۱-۴-۲..... أبو علي أحمد بن محمد بن أحمد بن إبراهيم الهرمزي البيهقي
- ۸۰-۴-۱-۴-۲..... أبو الحسن أحمد بن محمد بن الصقر الصانغ العدل شيخ لاهل الري

۵-۲-۵-۲..... راویان اهل سنت در آثار شیخ صدوق

- ۸۱-۵-۲..... أَحْسَنُ بْنُ عَلْوَانَ
- ۸۵-۵-۲..... أَبِي بَكْرٍ بْنُ عَبَّاسٍ
- ۸۶-۵-۲..... مسعدة بن صدقه
- ۹۰-۵-۲..... أَبِي الْبَخْتَرِيِّ وَهْبُ بْنُ وَهْبٍ
- ۹۳-۵-۲..... طلحة بن زيد
- ۹۵-۵-۲..... حفص بن غياث

- ۷-۵-۲ ابو الحسن علی بن مهرویه قزوینی..... ۹۹
- ۸-۵-۲ ابویعلی موصلی..... ۱۰۱
- ۹-۵-۲ صولی..... ۱۰۲

فصل سوم: عناصر و مؤلفه های تقریب در آثار شیخ صدوق ۱۰۵۰۰

- ۱-۳-۱ مؤلفه های کلامی..... ۱۰۷
- ۱-۳-۱-۱ تعریف شیخ از اسلام و ملاک ایمان یا تکفیر..... ۱۰۸
- ۱-۳-۲ برخورد شیخ در مسئله اختلافی امامت..... ۱۱۳
- ۱-۳-۳ غلو در دین..... ۱۲۴
- ۱-۳-۳-۱ غلات در آثار شیخ صدوق..... ۱۲۷
- ۱-۳-۱-۳-۱ ابوالنبی..... ۱۲۹
- ۱-۳-۱-۳-۱-۳ علم عین امام..... ۱۳۰
- ۱-۳-۱-۳-۳ اذان ثالثه..... ۱۳۱
- ۱-۳-۱-۳-۴ ادعای علم کیمیا..... ۱۳۲
- ۱-۳-۱-۳-۵ ترک نماز..... ۱۳۲
- ۱-۳-۱-۳-۶ اعتقاد به ربوبیت ائمه اطهار (علیهم السلام)..... ۱۳۲
- ۱-۳-۱-۳-۷ اعتقاد به تفویض..... ۱۳۳
- ۱-۳-۴ مبانی و محکمت نظری در اسلام..... ۱۳۴
- ۱-۳-۴-۱ توحید..... ۱۳۵
- ۱-۳-۴-۲ نبوت..... ۱۳۸
- ۱-۳-۴-۳ قرآن جاوید..... ۱۳۸
- ۱-۳-۴-۴ اعتقاد به معاد..... ۱۴۵
- ۱-۳-۴-۵ مبانی و محکمت عملی در اسلام..... ۱۴۶
- ۲-۳-۱ مبانی و مؤلفه های اخلاقی تقریب..... ۱۴۶
- ۲-۳-۱-۱ پرهیز از لعن و سب..... ۱۴۹
- ۲-۳-۲ مستدل سخن گفتن و توهین نکردن..... ۱۵۳

- ۳-۲-۳-.....استناد به منابع اصیل و مورد اتفاق..... ۱۵۴
- ۳-۲-۴-.....پرهیز از تهمت زدن..... ۱۵۴
- ۳-۲-۵-.....خوت دینی..... ۱۵۸
- ۳-۳-.....مبانی و مؤلفه های فقهی تقریب گرایی..... ۱۵۹
- ۳-۳-۱-.....تولی و تبری..... ۱۶۰
- ۳-۳-۲-.....تقیه..... ۱۶۲
- ۳-۳-۳-.....نماز جماعت با اهل تسنن..... ۱۶۶
- ۳-۴-.....چند فتوای فقهی شیخ همسان با نظریات اهل تسنن..... ۱۶۹
- ۳-۴-۱-.....طهارت و نجاست..... ۱۶۹
- ۳-۴-۱-۱-.....آب مضافی نظیر گلاب پاک کننده است..... ۱۶۹
- ۳-۴-۱-۲-.....عدم نجاست خمر و جواز نماز خواندن در لباس آلوده به آن..... ۱۶۹
- ۳-۴-۱-۳-.....وجوب غسل جمعه..... ۱۷۰
- ۳-۴-۱-۴-.....وجوب وضویدن و لبس باطن بدن..... ۱۷۰
- ۳-۴-۱-۵-.....طهارت آب قلیل در پوست مردار نجس..... ۱۷۱
- ۳-۴-۱-۶-.....استحباب غسل جنابت برای روزه دار..... ۱۷۲
- ۳-۴-۱-۷-.....طهارت خون کم تر از درهم..... ۱۷۳
- ۳-۴-۲-.....نماز..... ۱۷۴
- ۳-۴-۲-۱-.....بدعت شهادت ثالثه در اذان نماز..... ۱۷۴
- ۳-۴-۲-۲-.....وجوب قنوت..... ۱۷۴
- ۳-۴-۲-۳-.....عدم وجوب صلوات در نماز..... ۱۷۵
- ۳-۴-۲-۴-.....مشروعیت نماز جماعت با اهل تسنن و تاکید بر مسلمان بودن آنان..... ۱۷۵
- ۳-۴-۳-.....احکام متفرقه..... ۱۷۶
- ۳-۴-۳-۱-.....عدم وجوب محلل طلاق سوم..... ۱۷۶
- ۳-۴-۳-۲-.....زکات..... ۱۷۶
- ۵-۳-.....مؤلفه های علم الحدیثی تقریب..... ۱۷۷

پیشگفتار

آن چه همواره مورد توجه رسول خدا ﷺ بوده است، پرهیز از تفریق و شکاف بین مسلمین است. طبق دستور رسول اکرم، مسلمانان باید از هر عامل اختلاف انگیزی پرهیزند. حال تمامی مذاهب اسلامی باید دقت کنند که همه مسلمانیم و تحت لوای امت واحده باید در آیم به دامن زدن به اختلافات داخلی ثمره ای جز زیان نخواهیم دید. کشتار و خون ریزی در بین مسلمین خلاف عقل و شرع است. برغم اختلافات تفسیری و فقهی دقت شود در اصول عقاید اختلافی وجود ندارد. سه اصل اساسی اسلام را؛ یعنی توحید، معاد و نبوت در بین همه مذاهب وجود دارد. اصل اجتهاد گریز ناپذیر است و این امر با توجه به روایتی که در منابع اهل سنت از جمله صحیح بخاری آمده است که رسول اکرم ﷺ می فرماید: «ان للمجتهد المصیب اجران و للمخطی اجر واحد؛ اگر نظر مجتهد مطابق با واقع باشد، دارای دو پاداش و اگر مطابق با واقع نباشد، دارای یک پاداش است». از این رو اختلافات مذاهب و رویه های متفاوت امری رایج و از باب اجتهاد است.